

PREVENTIVNÍ PROGRAM

2026 / 2027

Mateřská škola a základní škola Všešary

OBSAH

1	LEGISLATIVNÍ A KONCEPČNÍ VÝCHODISKA.....	4
2	ÚVOD	5
3	POPIS ORGANIZACE.....	6
3.1	ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE ŠKOLY	6
4	PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI	8
	PORADENSKÉ ČINNOSTI	10
5	INFORMAČNÍ ZDROJE	14
5.1	VNITŘNÍ INFORMAČNÍ ZDROJE	14
5.2	VNĚJŠÍ INFORMAČNÍ ZDROJE	14
6	CÍLE	15
6.1	DLOUHODOBÉ CÍLE.....	15
6.2	STŘEDNĚDOBÉ CÍLE	15
6.3	KRÁTKODOBÉ CÍLE.....	15
6.4	OČEKÁVANÉ KOMPETENCE ŽÁKŮ	16
7	METODY PRÁCE.....	17
8	SOUBOR AKTIVIT	18
8.1	PRIMÁRNÍ PREVENCE V KOMPETENCI TŘÍDNÍHO UČITELE.....	18
8.2	PRIMÁRNÍ PREVENCE V KOMPETENCI ŠKOLNÍHO METODIKA PREVENCE	18
8.3	NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE	19
8.4	SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE	21
9	EVALUACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY	22
10	ZÁVĚR.....	23

Anotace

Preventivní program školy je základním koncepčním dokumentem MŠ a ZŠ Všešary v oblasti primární prevence a podpory bezpečného, respektujícího a podnětného školního prostředí. Navazuje na cíle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a vychází z pojetí školy jako místa, které podporuje nejen vzdělávání, ale také celkový osobnostní rozvoj, duševní zdraví a wellbeing dětí i celé školní komunity.

Program je zaměřen na systematické posilování ochranných faktorů, rozvoj sociálních, emočních a komunikačních kompetencí žáků, podporu zdravého životního stylu, vzájemného respektu, odpovědného chování a bezpečných vztahů. Součástí programu je také rozvoj digitální gramotnosti a bezpečného pohybu v online prostředí, prevence rizikového chování a podpora pozitivního klimatu školy.

Preventivní program je založen na aktivním zapojení všech členů školní komunity. Vychází z každodenní práce pedagogických pracovníků, pravidelných třídnických hodin, preventivních aktivit napříč ročníky, spolupráce mezi žáky, úzké spolupráce se zákonnými zástupci a propojení s odbornými organizacemi a institucemi.

Program vychází z platných právních předpisů České republiky, aktuálních metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a reflektuje cíle revidovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Zaměřuje se na předcházení všem formám rizikového chování, zejména šikaně a kyberšikaně, závislostnímu chování (včetně nikotinových výrobků, alkoholu, jiných návykových látek a digitálních závislostí), rizikovému chování v online prostředí, násilí, diskriminaci, extremismu, poruchám příjmu potravy, sebepoškozování, rizikovému sexuálnímu chování, záškoláctví i dalším jevům ohrožujícím zdravý vývoj dětí.

Hlavním cílem programu je vytvářet školní prostředí, ve kterém se každý žák cítí bezpečně, přijímaně a má prostor rozvíjet svůj potenciál, zdravé vztahy i odpovědný přístup k sobě samému i ke svému okolí.

1 LEGISLATIVNÍ A KONCEPČNÍ VÝCHODISKA

Preventivní program školy vychází z platné legislativy České republiky, strategických dokumentů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a z principů primární prevence rizikového chování, podpory duševního zdraví a bezpečného školního prostředí. Současně reflektuje cíle revidovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a podporuje rozvoj klíčových kompetencí žáků.

Při tvorbě a realizaci Preventivního programu školy škola vychází zejména z těchto dokumentů:

- zákon č. **561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. **72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. **27/2016 Sb.**, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů,
- **Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV)** ve znění platném od roku 2025,
- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních** vydané MŠMT,
- **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+**,
- **Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže**, případně navazující akční plány,
- metodické materiály Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR) a dalších odborných institucí.

Preventivní program školy současně respektuje školní vzdělávací program, školní řád, krizový plán školy, program proti šikanování a další vnitřní dokumenty školy.

Program je založen na principech dlouhodobé, systematické a komplexní primární prevence. Důraz je kladen nejen na předcházení rizikovému chování, ale také na posilování ochranných faktorů, podporu bezpečného školního klimatu, wellbeingu, rozvoj sociálně-emočních kompetencí, zdravého životního stylu a odpovědného občanského chování žáků.

2 ÚVOD

Naší prioritou je vytvářet školu, ve které se každý žák cítí bezpečně, respektovaně a přijímaně. Podporujeme otevřené a přátelské vztahy mezi žáky, pedagogy i ostatními zaměstnanci školy a vytváříme prostředí založené na vzájemném respektu, spolupráci a důvěře. Věříme, že pozitivní klima školy je jedním z nejvýznamnějších ochranných faktorů před vznikem rizikového chování.

Vedeme žáky k odpovědnosti za vlastní jednání, k ohleduplnosti, čestnosti, respektování pravidel a principům fair play. Rozvíjíme jejich sociální a emoční kompetence, kritické myšlení, schopnost efektivně komunikovat, spolupracovat, řešit konflikty nenásilnou cestou a přijímat odpovědná rozhodnutí. Podporujeme také zdravý životní styl, duševní zdraví, wellbeing a bezpečné využívání digitálních technologií.

Klademe důraz na partnerskou spolupráci se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními, odbornými institucemi i dalšími organizacemi podílejícími se na primární prevenci a podpoře zdravého vývoje dětí.

Součástí Preventivního programu školy jsou konkrétní aktivity primární prevence realizované v průběhu školního roku, činnost školního poradenského pracoviště, systém preventivních opatření, pravidelné třídnické hodiny, podpora bezpečného klimatu školy, vzdělávání pedagogických pracovníků a průběžné vyhodnocování preventivních aktivit s cílem reagovat na aktuální potřeby žáků i celé školní komunity.

3 POPIS ORGANIZACE

Mateřská škola a Základní škola Všešary, příspěvková organizace, poskytuje předškolní a základní vzdělávání ve dvou samostatných budovách. Mateřská škola sídlí na adrese Pankrácká 73 ve Všešarech a je tvořena dvěma třídami. Základní škola se nachází na adrese Hrdinů 175 ve Všešarech a poskytuje vzdělávání žákům prvního stupně. **Nejvyšší povolený počet činí 53 dětí v mateřské škole a 74 žáků v základní škole.**

Obě budovy se nacházejí v klidném prostředí obce s bezprostřední blízkostí lesa a přírodních ploch. Toto prostředí umožňuje pravidelné zařazování venkovní výuky, badatelských aktivit i pohybových činností, které přispívají k podpoře zdravého životního stylu, environmentální gramotnosti, wellbeingu a všestranného rozvoje dětí.

Škola vytváří prostředí založené na otevřené komunikaci, vzájemném respektu a partnerské spolupráci mezi žáky, pedagogickými pracovníky, zákonnými zástupci i vedením školy. Důraz je kladen na budování bezpečného školního klimatu, podporu pozitivních vztahů a včasné zachycení potřeb jednotlivých žáků.

Součástí školního poradenského pracoviště jsou výchovná poradkyně a školní metodička prevence Mgr. Andrea Wieulzoeuf, BBA. Školní poradenské pracoviště dále pravidelně posiluje speciální pedagožka Ing. Iva Hybnerová, která ve škole působí jeden den v týdnu. V případě potřeby škola spolupracuje také se školskými poradenskými zařízeními, odbornými pracovišti a dalšími organizacemi poskytujícími podporu dětem, jejich rodinám i pedagogům.

Významnou předností školy jsou nižší počty žáků ve třídách, které umožňují individuální přístup, průběžné sledování vzdělávacích i psychosociálních potřeb žáků a systematickou podporu jejich osobnostního rozvoje. Rodinné prostředí školy napomáhá vytváření bezpečných vztahů, posiluje sounáležitost školní komunity a podporuje efektivní realizaci preventivních aktivit.

3.1 Analýza výchozí situace školy

Preventivní program školy vychází z průběžné analýzy potřeb školy, třídních kolektivů i jednotlivých žáků. Je založen na identifikaci ochranných a rizikových faktorů, pravidelném monitorování školního klimatu a úzké spolupráci pedagogických pracovníků, školního poradenského pracoviště, zákonných zástupců a dalších odborných institucí.

Ochranné faktory školy

Mezi významné ochranné faktory školy patří zejména:

- rodinné prostředí školy a nižší počty žáků ve třídách,
- individuální přístup pedagogických pracovníků k žákům,
- pravidelné třídnické hodiny zaměřené na budování pozitivního klimatu tříd,
- úzká spolupráce školy se zákonnými zástupci,
- aktivní činnost školního poradenského pracoviště,

- systematický rozvoj sociálních a emočních kompetencí žáků,
- využívání metodiky Skills Builder při rozvoji měkkých dovedností,
- pestrá nabídka školních i mimoškolních aktivit,
- využívání přírodního prostředí v okolí školy pro vzdělávání i podporu wellbeingu,
- spolupráce s externími odborníky a organizacemi zajišťujícími preventivní programy.

Rizikové faktory

Škola si zároveň uvědomuje, že i přes příznivé podmínky mohou vznikat situace vyžadující preventivní nebo intervenční podporu. Mezi nejčastější rizikové oblasti patří:

- obtíže při adaptaci na školní prostředí,
- narušení vztahů v třídních kolektivech,
- projevy nevhodné komunikace, konfliktů nebo šikany,
- rizika spojená s využíváním digitálních technologií a sociálních sítí,
- zvýšená psychická zátěž některých žáků,
- školní neúspěch a s ním související ztráta motivace,
- oslabené sociální nebo komunikační dovednosti některých žáků,
- riziko závislostního chování.

Škola těmto oblastem věnuje systematickou pozornost prostřednictvím průběžného sledování klimatu školy, třídnických hodin, pravidelné komunikace se žáky, zákonnými zástupci i pedagogickými pracovníky a spolupráce se školním poradenským pracovištěm.

Na základě výsledků této analýzy jsou každoročně plánovány preventivní aktivity, které odpovídají aktuálním potřebám školy i jednotlivých tříd.

4 PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinuje tvorbu, realizaci, průběžnou evaluaci a aktualizaci Preventivního programu školy (PPŠ).
- Koordinuje a podílí se na realizaci preventivních aktivit školy zaměřených na předcházení všem formám rizikového chování, zejména záškoláctví, závislostnímu chování (včetně užívání návykových látek, nikotinových výrobků a digitálních závislostí), násilí, šikaně a kyberšikaně, vandalismu, rizikovému chování v online prostředí, sebepoškozování, rizikovému sexuálnímu chování, projevům intolerance, diskriminace, extremismu a dalším rizikovým jevům.
- Metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti primární prevence rizikového chování, podpory bezpečného školního klimatu, wellbeingu a rozvoje sociálně-emočních kompetencí žáků.
- Koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence, bezpečného klimatu školy, duševního zdraví a aktuálních preventivních témat.
- Poskytuje metodickou podporu pedagogům při řešení rizikového chování žáků a podílí se na nastavování vhodných preventivních a podpůrných opatření.
- Spolupracuje individuálně i skupinově se žáky, kteří mají obtíže v adaptaci, sociálních vztazích nebo vykazují projevy rizikového chování či jiné obtíže negativně ovlivňující jejich vzdělávání.
- Koordinuje aktivity podporující inkluzivní vzdělávání, začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem a rozvoj respektu k odlišnostem, čímž přispívá k prevenci diskriminace, rasismu, xenofobie a dalších projevů intolerance.
- Koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, školskými poradenskými zařízeními, středisky výchovné péče, zdravotnickými zařízeními, poskytovateli sociálních služeb, Policií České republiky, orgány sociálně-právní ochrany dětí a dalšími odbornými institucemi působícími v oblasti primární prevence.
- V případě výskytu rizikového chování zajišťuje kontakt s příslušnými odbornými pracovišti a podílí se na nastavení intervence a následné péče.
- Shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v péči školských poradenských zařízení v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu osobních údajů (GDPR).
- Vede dokumentaci umožňující doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, přijatá opatření a jejich vyhodnocení.

Informační činnosti

- Zajišťuje a předává pedagogickým pracovníkům odborné informace o problematice rizikového chování, aktuálních preventivních tématech, metodách a formách primární prevence i nabídce preventivních programů a projektů.
- Prezentuje výsledky preventivní práce školy, sleduje nové poznatky v oblasti prevence a přenáší příklady dobré praxe do života školy.
- Vede a průběžně aktualizuje databázi spolupracujících organizací a odborníků působících v oblasti primární prevence, poradenství, krizové intervence a podpory duševního zdraví.

- Poskytuje informace o realizovaných preventivních aktivitách zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školským poradenským zařízením.
- Vede dokumentaci a administrativu související s výkonem funkce školního metodika prevence v souladu s platnou legislativou a pravidly ochrany osobních údajů a poskytuje potřebné údaje pro zpracování analýz a koncepčních materiálů v oblasti prevence.

Poradenské činnosti

- Vyhledává žáky ohrožené rizikovým chováním nebo vykazující jeho projevy, provádí orientační šetření a poskytuje jim základní poradenskou podporu. V případě potřeby zajišťuje ve spolupráci se zákonnými zástupci návaznou péči odborných pracovišť.
- Spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů ve třídních kolektivech i u jednotlivých žáků a podílí se na sledování rizikových a ochranných faktorů ovlivňujících školní klima.
- Podílí se na vytváření podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo specifickými poruchami chování a koordinuje poskytování poradenských a preventivních služeb školy ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.
- Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při řešení rizikového chování a při vytváření bezpečného, respektujícího a podporujícího prostředí pro všechny žáky.

VÝCHOVNÝ PORADCE

Poradenské činnosti

- Vyhledává žáky, jejichž vzdělávání nebo osobnostní vývoj vyžadují zvýšenou podporu, provádí orientační pedagogické šetření a podílí se na návrhu vhodných podpůrných opatření.
- Koordinuje přípravu, realizaci, vyhodnocování a evidenci Plánu pedagogické podpory (PLPP) pro žáky, u nichž je poskytováno podpůrné opatření 1. stupně.
- Zprostředkovává vstupní i průběžnou diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání ve školských poradenských zařízeních.
- Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními při nastavování, realizaci a vyhodnocování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadané žáky.
- Koordinuje podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, podporuje inkluzivní vzdělávání a zajišťuje spolupráci školy, školských poradenských zařízení a zákonných zástupců při poskytování poradenských služeb.
- Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při plánování a realizaci podpůrných opatření a při vytváření podmínek pro úspěšné vzdělávání všech žáků.

Metodické a informační činnosti

- Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při přípravě, realizaci a vyhodnocování Plánů pedagogické podpory (PLPP), individuálních vzdělávacích plánů (IVP) a dalších podpůrných opatření.
- Metodicky podporuje pedagogy při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků s odlišným mateřským jazykem i žáků nadaných a mimořádně nadaných.
- Zprostředkovává pedagogickým pracovníkům nové poznatky, metody pedagogické diagnostiky a intervence a podporuje jejich profesní rozvoj v oblasti společného vzdělávání.
- Poskytuje pedagogickým pracovníkům odborné informace týkající se vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, podpůrných opatření a inkluzivního vzdělávání.
- Poskytuje žákům, zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům informace o činnosti školy, školských poradenských zařízení a dalších odborných institucí, jejich kompetencích a možnostech využití jejich služeb.
- Shromažďuje odborné zprávy a doporučení školských poradenských zařízení a zajišťuje jejich zpracování a uchovávání v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu osobních údajů (GDPR).
- Vede dokumentaci o činnosti výchovného poradce, evidenci přijatých opatření a jejich průběžné vyhodnocování.

SPECIÁLNÍ PEDAGOG

Školní speciální pedagog poskytuje odbornou podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, žákům ohroženým školním neúspěchem i jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům školy. Podílí se na vytváření podmínek pro společné (inkluzivní) vzdělávání, koordinuje speciálně pedagogickou podporu a spolupracuje se školním poradenským pracovištěm, školskými poradenskými zařízeními i dalšími odbornými institucemi. Součástí jeho činnosti je diagnostická, poradenská, intervenční, metodická i preventivní práce zaměřená na podporu vzdělávání a celkového rozvoje žáků.

Diagnostika a depistáž

- Spolupracuje při zápisu dětí do 1. ročníku základního vzdělávání podle potřeb školy a školního poradenského pracoviště.
- Vyhledává žáky s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb nebo školního neúspěchu a navrhuje vhodná preventivní, stimulační a intervenční opatření.
- Vyhledává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a podílí se na zajištění odpovídající speciálně pedagogické péče.
- Identifikuje vzdělávací potřeby žáků, stanovuje oblasti podpory a navrhuje plán pedagogické podpory (PLPP), případně další vhodná podpůrná opatření.
- Provádí speciálně pedagogickou diagnostiku zaměřenou zejména na oblast čtení, psaní, matematických dovedností, rozvoje gramotností, školních dovedností a učebních strategií a využívá její výsledky při plánování podpory.
- Podílí se na diagnostice výchovných obtíží a navrhuje vhodné intervenční postupy ve spolupráci s pedagogy, zákonnými zástupci a školskými poradenskými zařízeními.
- V případě potřeby využívá screeningové nástroje, dotazníky a další diagnostické metody zaměřené na identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb.

Konzultační, poradenské a intervenční činnosti

- Poskytuje podporu při realizaci Plánu pedagogické podpory (PLPP) a dalších podpůrných opatření.
- Poskytuje individuální i skupinovou speciálně pedagogickou péči zaměřenou na reedukaci, kompenzaci a rozvoj oslabených funkcí, podporu školních dovedností a rozvoj učebních strategií.
- Spolupracuje na tvorbě, realizaci a průběžném vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů (IVP), plánů pedagogické podpory a dalších podpůrných opatření ve spolupráci s pedagogy, zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními a dalšími členy podpůrného týmu.
- Průběžně vyhodnocuje účinnost poskytovaných podpůrných opatření a navrhuje jejich úpravy podle aktuálních potřeb žáka.
- Podílí se na preventivních programech zaměřených na předcházení školnímu neúspěchu, rozvoj školní připravenosti, adaptaci žáků a podporu pozitivního školního klimatu.
- Navrhuje úpravy vzdělávacího prostředí, doporučuje vhodné speciální pomůcky, kompenzační prostředky a didaktické materiály.
- Poskytuje individuální konzultace zákonným zástupcům a zajišťuje průběžnou spolupráci mezi rodinou a školou.
- Poskytuje metodické konzultace pedagogickým pracovníkům v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb, podpůrných opatření a efektivních vzdělávacích strategií.

- Spolupracuje při podpoře žáků s odlišným mateřským jazykem a při vytváření inkluzivního školního prostředí.
- Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odbornými pracovišti.

Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti

- Koordinuje poskytování speciálně pedagogických poradenských služeb ve škole a podílí se na vytváření podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a při realizaci podpůrných opatření.
- Seznamuje pedagogy s vhodnými metodami, formami práce, kompenzačními pomůckami a didaktickými materiály a podporuje jejich efektivní využívání ve výuce.
- Podílí se na vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky, inkluzivního vzdělávání a podpůrných opatření.
- Úzce spolupracuje s ostatními členy školního poradenského pracoviště.
- Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, odbornými institucemi a dalšími partnery podílejícími se na podpoře žáků.
- Podílí se na tvorbě a průběžné aktualizaci školních dokumentů souvisejících se společným vzděláváním, zejména školního vzdělávacího programu, individuálních vzdělávacích plánů a plánů pedagogické podpory.
- Metodicky podporuje a koordinuje práci asistentů pedagoga.
- Podílí se na osvětové činnosti a poskytování informací zákonným zástupcům v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a podpůrných opatření.

PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI

- Systematicky rozvíjejí klíčové kompetence žáků se zaměřením na sociální a emoční dovednosti, odpovědnost, respekt, spolupráci, efektivní komunikaci a řešení konfliktů.
- Ve výuce uplatňují metody a formy práce podporující aktivní učení, bezpečné školní klima, wellbeing žáků a pozitivní vztahy ve třídě v souladu s koncepcí školy a školním vzdělávacím programem.
- Průběžně sledují vzdělávací, sociální i emoční potřeby žáků, monitorují klima třídy a včas zachycují varovné signály možných obtíží.
- V případě zjištění projevů rizikového chování, zhoršení psychické pohody žáka, školního neúspěchu, problémů ve vztazích, závažných změn v chování nebo jiných obtíží neprodleně informují školní poradenské pracoviště a spolupracují na nastavení vhodných podpůrných opatření.
- Aktivně spolupracují s třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm, vedením školy i zákonnými zástupci při řešení vzdělávacích, výchovných i preventivních témat.
- Na pedagogických radách, metodických setkáních a pracovních poradách společně vyhodnocují situaci ve třídách, sdílejí zkušenosti, plánují preventivní opatření a koordinují další postup při podpoře žáků.
- Třídní učitelé systematicky pečují o pozitivní klima třídního kolektivu, realizují třídnické hodiny a udržují pravidelnou komunikaci se zákonnými zástupci prostřednictvím třídních schůzek, individuálních konzultací, elektronické komunikace i dalších forem spolupráce.

ŘEDITELKA ŠKOLY

- Vytváří podmínky pro systematickou realizaci Preventivního programu školy a podporuje rozvoj bezpečného, respektujícího a podnětného školního prostředí.
- Sleduje efektivitu preventivních opatření, vyhodnocuje jejich přínos a podporuje jejich průběžnou aktualizaci podle potřeb školy.
- Ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm monitoruje klima školy, podporuje wellbeing žáků i zaměstnanců a vytváří podmínky pro včasné řešení vznikajících obtíží.
- Koordinuje spolupráci pedagogických pracovníků, školního poradenského pracoviště, zákonných zástupců a dalších odborných institucí při řešení výchovných, vzdělávacích a preventivních témat.
- Přijímá organizační a personální opatření směřující k podpoře bezpečného školního klimatu, pozitivních vztahů a předcházení rizikovému chování.
- V případě potřeby svolává výchovnou komisi za účasti zákonných zástupců, pedagogických pracovníků, pracovníků školských poradenských zařízení, orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) nebo dalších odborníků podle charakteru řešené situace.
- Podporuje profesní rozvoj pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence, duševního zdraví, společného vzdělávání a bezpečného školního prostředí.

5 INFORMAČNÍ ZDROJE

5.1 Vnitřní informační zdroje

Preventivní program školy je průběžně komunikován prostřednictvím více informačních kanálů tak, aby byly důležité informace dostupné žákům, zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům.

- **Webové stránky školy** – zveřejňují aktuální informace o škole, školní vzdělávací program, školní řád, Preventivní program školy, dokumenty školního poradenského pracoviště, krizový plán školy a další důležité informace pro žáky i zákonné zástupce.
- **Informační nástěnky školy** – poskytují aktuální informace z oblasti prevence, podpory duševního zdraví, bezpečného chování, důležité kontakty na odborné služby a další preventivní materiály. Na výběru témat a jejich zpracování se mohou aktivně podílet také žáci.
- **Školní poradenské pracoviště** – poskytuje žákům, zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům odborné informace, konzultace a metodickou podporu v oblasti prevence, vzdělávání a poradenských služeb.
- **Třídnické hodiny, třídní schůzky, individuální konzultace a tripartitní setkání** – slouží k pravidelnému předávání informací, společnému řešení potřeb žáků a posilování spolupráce mezi školou a rodinou. Na začátku školního roku jsou zákonní zástupci seznámeni s Preventivním programem školy, školním řádem, činností školního poradenského pracoviště a možnostmi využití poradenských služeb.
- **Elektronické komunikační systémy školy** (např. Bakaláři – slouží k průběžné komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci.

5.2 Vnější informační zdroje

Škola při realizaci preventivních aktivit spolupracuje zejména se školskými poradenskými zařízeními, orgány sociálně-právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními, Policií České republiky, neziskovými organizacemi a dalšími odbornými institucemi podle aktuálních potřeb školy a jednotlivých žáků.

Mezi pravidelně využívané informační zdroje patří zejména:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)
- Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR)
- Pedagogicko-psychologická poradna Říčany
- Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) dle místa bydliště žáka
- Policie České republiky
- Portály a metodické materiály zaměřené na primární prevenci, digitální bezpečnost, duševní zdraví a wellbeing dětí a mladistvých.

Škola využívá také aktuální metodická doporučení, odborné publikace a vzdělávací materiály vydávané MŠMT, NPI ČR a dalšími odbornými institucemi.

6 CÍLE

Hlavním cílem Preventivního programu školy je vytvářet bezpečné, respektující a podnětné školní prostředí, které podporuje zdravý osobnostní rozvoj každého žáka, jeho psychickou pohodu (wellbeing), pozitivní vztahy a odpovědný přístup k sobě i druhým.

Ve spolupráci se zákonnými zástupci usilujeme o rozvoj osobnosti žáka tak, aby byl přiměřeně svému věku schopen samostatně přemýšlet, kriticky vyhodnocovat informace, přijímat odpovědná rozhodnutí, efektivně komunikovat, spolupracovat s ostatními, zvládat náročné životní situace a rozpoznávat i odmítat rizikové chování.

6.1 Dlouhodobé cíle

- Vytvářet bezpečné, respektující a podporující klima školy založené na vzájemné důvěře, spolupráci a otevřené komunikaci.
- Rozvíjet sociální a emoční kompetence žáků, podporovat jejich psychickou odolnost, wellbeing a zdravé sebepojetí.
- Posilovat odpovědnost žáků za vlastní rozhodování, jednání a mezilidské vztahy.
- Podporovat zdravý životní styl, duševní zdraví a aktivní trávení volného času.
- Rozvíjet hodnoty vzájemného respektu, tolerance, solidarity, čestnosti a principů fair play.
- Posilovat sounáležitost žáků se školou a jejich aktivní zapojení do života školy.
- Podporovat efektivní spolupráci pedagogických pracovníků, školního poradenského pracoviště, zákonných zástupců a dalších odborných institucí.
- Průběžně rozvíjet odborné kompetence pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence, bezpečného klimatu školy a podpory duševního zdraví.
- Rozvíjet digitální gramotnost a bezpečné chování v online prostředí.

6.2 Střednědobé cíle

- Pravidelně monitorovat klima tříd a školy a včas zachycovat rizikové situace.
- Systematicky rozvíjet sociální a emoční učení prostřednictvím třídnických hodin a preventivních programů.
- Posilovat spolupráci školy se školskými poradenskými zařízeními, odbornými institucemi, Policií ČR, OSPOD a dalšími partnery.
- Podporovat rozvoj komunikačních dovedností, empatie, aktivního naslouchání, řešení konfliktů a spolupráce.
- Posilovat bezpečné využívání digitálních technologií a mediální gramotnost žáků.

6.3 Krátkodobé cíle

- Průběžně řešit aktuální potřeby třídních kolektivů a jednotlivých žáků.
- Realizovat preventivní programy vycházející z aktuálních potřeb školy.
- Nabízet žákům pestrou nabídku školních i mimoškolních aktivit podporujících jejich zdravý rozvoj.

- Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence, wellbeingu, duševního zdraví a práce s třídním kolektivem.
- Průběžně vyhodnocovat účinnost preventivních aktivit a podle výsledků upravovat Preventivní program školy.

6.4 Očekávané kompetence žáků

Žák:

- uvědomuje si hodnotu fyzického i duševního zdraví a aktivně pečuje o svůj zdravý životní styl,
- rozpoznává své emoce, dokáže je přiměřeně vyjadřovat a využívá vhodné strategie jejich zvládnutí,
- rozvíjí zdravé sebevědomí, sebedůvěru a odpovědnost za své chování,
- efektivně komunikuje, spolupracuje s ostatními a respektuje odlišnosti,
- dokáže řešit běžné konfliktní situace nenásilným způsobem a vyhledá pomoc, pokud ji potřebuje,
- uplatňuje zásady bezpečného a odpovědného chování v online prostředí a uvědomuje si rizika digitálních technologií,
- rozpozná projevy šikany, kyberšikany, násilí, diskriminace i dalších forem rizikového chování a ví, jak v takových situacích postupovat,
- odmítá návykové látky a uvědomuje si rizika závislostního chování, včetně digitálních závislostí,
- respektuje pravidla soužití ve škole i ve společnosti a jedná s ohledem na práva druhých,
- ví, na koho se může obrátit v případě osobních, vztahových nebo jiných obtíží,
- uplatňuje zásady bezpečného chování v silničním provozu jako chodec i cyklista a přispívá k ochraně svého zdraví i zdraví ostatních,
- aktivně se podílí na vytváření pozitivního klimatu třídy a školy.

7 METODY PRÁCE

Preventivní program školy je realizován prostřednictvím pestré nabídky vzdělávacích, preventivních a zážitkových aktivit, které jsou přirozenou součástí každodenního života školy. Vedle tradičních metod (diskuze, besedy, přednášky, exkurze, projektová výuka či tematické programy) jsou využívány zejména aktivizační, interaktivní a zážitkové metody podporující aktivní zapojení žáků, rozvoj sociálně-emočních kompetencí a bezpečné školní klima.

Významnou součástí preventivního působení je průřezové začleňování osobnostní a sociální výchovy do běžné výuky napříč vzdělávacími oblastmi a zároveň osobnostně-sociální výchova jako samostatný předmět. Důraz je kladen na spolupráci, vzájemný respekt, komunikaci, sebereflexi, řešení problémů, odpovědné rozhodování a podporu psychické pohody (wellbeingu).

Škola systematicky rozvíjí u žáků měkké dovednosti i prostřednictvím mezinárodní metodiky Skills Builder, která podporuje rozvoj klíčových kompetencí potřebných pro osobní život, další vzdělávání i budoucí profesní uplatnění. Žáci postupně rozvíjejí zejména:

- schopnost naslouchat,
- prezentační dovednosti,
- řešení problémů,
- kreativní myšlení,
- pozitivní přístup,
- cílevědomost,
- vůdčí schopnosti,
- týmovou spolupráci.

Tyto kompetence jsou cíleně rozvíjeny během pravidelných třídnických hodin, hodin osobnostní a sociální výchovy i v běžné výuce všech vzdělávacích oblastí. Rozvoj jednotlivých dovedností probíhá systematicky.

Součástí preventivního působení školy jsou také kooperativní učení, komunitní kruhy, projektové dny, práce ve dvojicích a skupinách, reflektivní aktivity, modelové situace, vrstevnické učení, preventivní programy externích organizací a další metody podporující aktivní učení, pozitivní vztahy a bezpečné školní prostředí.

8 SOUBOR AKTIVIT

8.1 Primární prevence v kompetenci třídního učitele

Třídní učitel je klíčovou osobou při vytváření bezpečného, respektujícího a podporujícího klimatu třídy. Preventivní témata jsou přirozeně začleňována do každodenní výuky i života třídy a prolínají se napříč vzdělávacími oblastmi, zejména v českém jazyce, prvouce, vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, výchovách a třídnických hodinách.

Součástí preventivního působení třídního učitele je zejména:

- pravidelná realizace třídnických hodin,
- systematické budování pozitivních vztahů ve třídě,
- rozvoj sociálních a emočních kompetencí žáků,
- podpora wellbeingu a bezpečného klimatu třídy,
- včasné zachycování rizikových situací a jejich řešení ve spolupráci se ŠPP
- spolupráce se zákonnými zástupci.

Ve výuce jsou využívány rozmanité aktivizační metody, například diskuze, komunitní kruhy, kooperativní učení, projektová výuka, skupinová práce, modelové situace, zážitkové aktivity, reflexe, práce s příběhem i materiály školy zaměřené na primární prevenci.

8.2 Primární prevence v kompetenci školního metodika prevence

Školní metodik prevence koordinuje realizaci Preventivního programu školy a metodicky podporuje pedagogické pracovníky při naplňování jeho cílů.

Zajišťuje zejména:

- koordinaci preventivních aktivit školy,
- organizaci preventivních programů realizovaných externími organizacemi,
- spolupráci s odbornými institucemi a organizacemi působícími v oblasti primární prevence,
- metodickou podporu třídním učitelům při vedení třídnických hodin a práci s třídními kolektivy,
- realizaci vlastních preventivních programů a besed reagujících na aktuální potřeby jednotlivých tříd,
- podporu při řešení rizikového chování žáků a krizových situací,
- koordinaci evaluace Preventivního programu školy,
- spolupráci se školním poradenským pracovištěm, vedením školy, zákonnými zástupci a školskými poradenskými zařízeními.

Preventivní aktivity jsou plánovány na základě aktuálních potřeb školy, výsledků průběžného monitorování klimatu tříd, evaluace preventivních aktivit a analýzy rizikových i ochranných faktorů.

8.3 Nespecifická primární prevence

Nespecifická primární prevence je přirozenou součástí každodenního života školy. Je systematicky začleňována do výuky, třídnických hodin, projektových dnů, školních akcí i běžných situací, které podporují zdravý osobnostní rozvoj žáků, bezpečné školní klima a pozitivní mezilidské vztahy.

Preventivní témata jsou realizována mezipředmětově a prolínají všemi vzdělávacími oblastmi. Důraz je kladen na rozvoj sociálních a emočních kompetencí, zdravého životního stylu, bezpečného chování, digitální gramotnosti a odpovědného přístupu k sobě i druhým.

Primární prevence ve výuce jednotlivých vzdělávacích oblastí

Český jazyk a literatura

- práce s literárními texty zaměřenými na mezilidské vztahy, hodnoty a životní situace,
- rozvoj čtenářské gramotnosti, kritického myšlení a komunikačních dovedností,
- diskuse nad příběhy, práce s emocemi a řešením konfliktů,
- projektová výuka, literární soutěže a kulturní akce.

Prvouka / Člověk a jeho svět

- zdravé mezilidské vztahy
- rozpoznávání a zvládání emocí,
- empatie a aktivní naslouchání,
- rodina, přátelství a spolupráce,
- zdravý životní styl,
- osobní bezpečí,
- bezpečné chování v online i reálném prostředí.

Anglický jazyk

- komunikace a spolupráce,
- zdravý životní styl,
- trávení volného času,
- poznávání odlišných kultur, tolerance a respekt.

Tělesná výchova

- fair play,
- spolupráce a týmová práce,
- zdravá soutěživost,
- rozvoj psychické odolnosti,
- význam pravidelného pohybu pro fyzické i duševní zdraví,
- bezpečné chování při sportovních aktivitách.

Ve všech vzdělávacích oblastech jsou zároveň průběžně rozvíjeny klíčové kompetence, zejména spolupráce, komunikace, řešení problémů, aktivní naslouchání, kreativita, pozitivní přístup, cílevědomost a leadership.

Témata primární prevence podle ročníků

1.+ 2. ročník

- Adaptace na školní prostředí.
- Bezpečná cesta do školy.
- Přátelství, spolupráce a pravidla soužití.
- Emoce a jejich vyjadřování.
- Péče o zdraví, osobní hygiena a zdravý životní styl.
- Bezpečné chování doma, ve škole i venku.

3. ročník

- Budování zdravých vztahů.
- Komunikace a řešení konfliktů.
- Rodina jako místo bezpečí a podpory.
- Prevence šikany a kyberšikany.
- Bezpečné využívání digitálních technologií.
- Ochrana zdraví, prevence úrazů a závislostního chování.
- Odpovědnost za vlastní jednání a respektování druhých.

4. ročník

- Posilování zdravého sebevědomí, sebepoznání a seberegulace.
- Rozvoj bezpečných a respektujících vztahů, prevence šikany a kyberšikany.
- Bezpečné a odpovědné využívání digitálních technologií, sociálních sítí a umělé inteligence.
- Kritické myšlení, práce s informacemi a mediální gramotnost.
- Zvládání náročných situací, stresu a hledání vhodných způsobů pomoci.
- Prevence závislostního chování (nikotinové výrobky, alkohol, energetické nápoje, digitální závislosti).
- Odpovědnost za vlastní rozhodování, respekt k odlišnostem a aktivní podíl na vytváření pozitivního klimatu třídy.

Preventivní aktivity mimo školní budovu

Preventivní působení školy je podporováno také aktivitami mimo školní prostředí, zejména:

- exkurzemi,
- projektovými dny,
- kulturními akcemi, divadelními představeními,
- sportovními a turistickými akcemi,
- školami v přírodě,
- komunitními akcemi školy,
- spoluprací s obcí a místními organizacemi.

8.4 Specifická primární prevence

Specifická primární prevence je realizována prostřednictvím preventivních programů vedených kvalifikovanými odborníky a organizacemi splňujícími standardy odborné způsobilosti v oblasti primární prevence. Programy jsou vybírány podle aktuálních potřeb jednotlivých tříd, věku žáků a výsledků průběžného monitorování školního klimatu. Zaměřují se zejména na:

- podporu bezpečných vztahů ve třídě,
- prevenci šikany a kyberšikany,
- bezpečné využívání digitálních technologií,
- podporu duševního zdraví a wellbeingu,
- rozvoj sociálních a emočních kompetencí,
- prevenci závislostního chování,
- podporu zdravého životního stylu,
- posilování odpovědného rozhodování a zvládání náročných životních situací.

Preventivní programy využívají především interaktivní a zážitkové metody práce, modelové situace, diskuze, skupinové aktivity, reflexi a nácvik praktických dovedností. Jejich cílem je posilovat ochranné faktory, rozvíjet kompetence žáků a předcházet vzniku rizikového chování. Škola pravidelně vyhodnocuje přínos realizovaných preventivních programů a využívá získané poznatky při plánování dalších preventivních aktivit.

Období	Typ aktivity	Zaměření
září	Adaptační a seznamovací aktivity	Klima třídy, pravidla
průběžně	Třídnické hodiny	Wellbeing, vztahy, prevence
listopad – květen	Preventivní programy externích organizací	Dle potřeb tříd
průběžně	Projektové dny	Zdravý životní styl, digitální bezpečnost
průběžně	Společné akce školy	Komunita, spolupráce, prosociální chování

9 EVALUACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

Preventivní program školy je průběžně vyhodnocován s cílem ověřit jeho účinnost, reagovat na aktuální potřeby školy a plánovat další preventivní opatření.

Evaluace je zaměřena zejména na:

- naplňování stanovených cílů Preventivního programu školy,
- klima školy a třídních kolektivů,
- výskyt rizikového chování,
- účinnost realizovaných preventivních aktivit,
- spolupráci školy se zákonnými zástupci a odbornými institucemi,
- rozvoj sociálních a emočních kompetencí žáků.

Podklady pro evaluaci

Při vyhodnocování Preventivního programu školy jsou využívány zejména:

- průběžná pozorování pedagogických pracovníků,
- záznamy školního poradenského pracoviště,
- třídnické hodiny a komunitní kruhy,
- rozhovory se žáky a zákonnými zástupci,
- výsledky preventivních programů,
- pedagogické rady a metodická setkání pedagogických pracovníků,
- zpětná vazba od žáků, zákonných zástupců a pedagogických pracovníků,
- výsledky dotazníkových šetření zaměřených na klima školy a wellbeing žáků,
- evidence řešených případů rizikového chování,
- výroční zpráva školy.

Kritéria úspěšnosti

Za ukazatele úspěšnosti Preventivního programu školy jsou považovány zejména:

- pozitivní klima školy a třídních kolektivů,
- bezpečné a respektující vztahy mezi žáky i pedagogy,
- nízký výskyt rizikového chování,
- aktivní zapojení žáků do preventivních a školních aktivit,
- dobrá spolupráce školy se zákonnými zástupci,
- rozvoj sociálních a emočních kompetencí žáků,
- pozitivní zpětná vazba od žáků, zákonných zástupců i pedagogických pracovníků.

Výsledky evaluace jsou každoročně projednávány školním poradenským pracovištěm a vedením školy. Na jejich základě je Preventivní program školy průběžně aktualizován a přizpůsobován aktuálním potřebám školy.

10 ZÁVĚR

Preventivní program školy je nedílnou součástí vzdělávacího procesu a každodenního života školy. Je založen na přesvědčení, že účinná primární prevence nevychází pouze z realizace jednorázových preventivních aktivit, ale především z dlouhodobého vytváření bezpečného, respektujícího a podnětného školního prostředí, ve kterém se každý žák cítí přijímán, podporován a má možnost rozvíjet svůj potenciál.

Na realizaci Preventivního programu školy se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci, školní poradenské pracoviště, vedení školy, žáci, zákonní zástupci i spolupracující odborné organizace a instituce. Preventivní působení školy je založeno na propojení specifické i nspecifické primární prevence, pravidelné spolupráci s rodinou a systematickém rozvoji sociálních, emočních a občanských kompetencí žáků.

Preventivní aktivity jsou realizovány s ohledem na věk, individuální potřeby a vývojové možnosti žáků. Důraz je kladen na podporu zdravého životního stylu, duševního zdraví, wellbeingu, bezpečných mezilidských vztahů, odpovědného využívání digitálních technologií a rozvoj dovedností potřebných pro život v současné společnosti.

Účinnost Preventivního programu školy je průběžně vyhodnocována a program je pravidelně aktualizován podle aktuálních potřeb školy, výsledků evaluace, změn legislativy i doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Společným cílem všech zúčastněných je vytvářet školu, která je bezpečným místem pro vzdělávání, osobnostní růst i budování zdravých mezilidských vztahů, a podporovat děti v tom, aby se staly sebevědomými, zodpovědnými, ohleduplnými a odolnými osobnostmi připravenými zvládat výzvy každodenního života.

Zpracovala: Mgr. Andrea Wieulzoeuf, BBA, metodička prevence

Schválila: Ing. Kateřina Znamenáčková, DiS., ředitelka školy